

Nr 441

Av herr Hesselbom, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 27 juni 1902 (nr 71), innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar.

Lagen av den 27 juni 1902 (nr 71), innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, har i stort sett varit oförändrad sedan lagens tillkomst för mer än 50 år sedan. Den utomordentliga utveckling, som sedan dess skett inom såväl starkströms- som svagströmstekniken, har gjort att lagen nu framstår som föråldrad i viktiga avseenden. En fullständig omarbetning av lagen synes därför vara angelägen.

Chefen för kommunikationsdepartementet säger sig i proposition nr 153 till årets riksdag ha övervägt en fullständig överarbetning av lagen men har förklarat sig icke vara beredd att nu ta någon slutlig ståndpunkt (sid. 17). Departementschefen har därför i proposition nr 153 inskränkt sig till att, förutom formella ändringar i 1 och 14 §§, endast föreslå sådana ändringar, som aktualiserats genom det av de s. k. induktionsstörningssakkunniga den 22 november 1956 avgivna betänkandet.

Det framstår dock som angeläget att en mera fullständig omarbetning av lagen snarast möjligt kommer till stånd. Vid en sådan omarbetning är det bl. a. ett spörsmål, som bör ägnas uppmärksamhet, nämligen frågan om vad som inbegripes i begreppet »elektrisk anläggning».

Vad begreppet »elektrisk anläggning» beträffar har lagrådet i sitt yttrande diskuterat därmed sammanhängande tolkningsfrågor men ansett att dessa frågor vid den nu aktuella revisionen av lagen får lämnas öppna och överlämnas att besvaras vid rättstillämpningen. Detta är dock ingen tillfredsställande rättsordning. Man bör på en lag kunna ställa det kravet att de, som har att rätta sig efter lagen, vet vad de olika lagbestämmelserna innebär i fråga om skyldigheter och rättigheter. Såväl den skadelidande (fastighetsägaren-konsumenten) som den skadevällande (kraftdistributören) bör på förhand veta om lagen medger skadestånd respektive medför skadeståndsskyldighet vid inträffad skada.

4 § i det föreliggande lagförslaget innehåller ett stadgande av den innebörden att lagens bestämmelser om skadeståndsskyldighet ej skall gälla skador, som uppkommit inom byggnad eller inhägnad gård genom inverkan av ström, vilken med en spänning av högst 250 volt till jord tillförts förbrukningsanläggning för starkström. Härmed har man från skadestånds-

skyldighet undantagit sådana skador, som förorsakats av den högsta spänning, som normalt förekommer vid detaljdistribution.

Den vanligast förekommande standardspänningen till jord är 220 volt. Vid landsbygdsdistribution måste man dock särskilt inom glesbygder hålla en högre spänning för att spänningen skall kunna hållas vid ett tillräckligt högt värde vid inträffande högbelastning. Detta medför emellertid att spänningen, t. ex. nattetid då belastningen är mycket låg, kan komma att väsentligt överstiga 220 volt. De transformatorer, som användes för matning av lågspänningsnät, brukar i allmänhet utföras för en s. k. tomgångsspänning av mellan 230 och 240 volt till jord. Om hänsyn även tages till den spänningshöjning, som uppkommer vid låg belastning till följd av minskat spänningsfall i den matande högspänningsledningen, kan spänningen på förbrukningsplatsen tillfälligtvis komma att även under normala driftsförhållanden överstiga den angivna gränsen, 250 volt till jord. Genom den nu sedan en tid rådande tendensen mot anslutning av alltmer effektkrävande bruksföremål inte minst på landsbygden måste man, om man ej skall nödgas bygga — med hänsyn till den genomsnittliga belastningen — alltför dyrbara ledningar, räkna med en ytterligare accentuering av här berörda förhållanden. Det är visserligen tekniskt möjligt att åstadkomma jämnare spänningsförhållanden genom insättandet av automatiska spänningsreglerande organ. Dessa är dock mycket kostnadskrävande och kan av ekonomiska skäl ej komma till någon mera utbredd användning vid de relativt små transformatorstationer som det här är fråga om.

En måttlig spänningshöjning kan, med nu gällande bestämmelser om isolationstillstånd och skydd mot oavsiktlig beröring av spänningsförande del, inte sägas åstadkomma ökad risk för skada på anläggningen som sådan eller på person eller egendom. En sådan spänningshöjning kan dock medföra skada på till anläggningen anslutna lampor eller andra bruksföremål, främst genom att lamporna eller bruksföremålens brukstid förkortas. En konsument eller anläggningsägare kan vid den nu i lagen angivna spänningstränsen kräva skadestånd så snart spänningen överstigit 250 volt, utan att den högre spänningen tillförts anläggningen genom överledning eller avståndsverkan genom induktion från annan anläggning med högre spänning. Detta kan knappast anses vara lagstiftarnas mening.

Departementschefen har för sin del ansett att det berörda undantagsstadgandet framdeles skall bli tillämpligt endast med avseende å skada, som vid förbrukningsanläggning för lågspänd starkström uppkommer genom inverkan av den i anläggningen normalt förekommande strömmen (sid. 22). Under hänvisning härtill och vad ovan anförts synes en annan lydelse av 4 § vara motiverad. Lagparagrafen bör därför formuleras så att undantagsstadgandet ges tillämpning vid de spänningar, som vid normalt förekommande driftsförhållanden kan uppkomma i lågspänningsanläggningar.

Under hänvisning till det anförda får jag härmed hemställa,

att riksdagen må

dels besluta att 4 § tredje stycket i lagen den 27 juni 1902 (nr 71) ges följande lydelse.

»Vad i första stycket sägs gäller ej skada som uppkommit inom byggnad eller inhägnad gård genom inverkan av ström, vilken med *normalt förekommande driftspänning, i regel* högst tvåhundrafemtio volt, räknat så som angives i 3 § 2 mom. a), tillförts förbrukningsanläggning för starkström.»

dels besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag snarast möjligt till en fullständig omarbetning av lagen av den 27 juni 1902 (nr 71), varvid hänsyn bör tagas till den tekniska utvecklingen och till vad här ovan anförts beträffande definitionen av elektrisk anläggning.

Stockholm den 25 april 1958

Knut Hesselbom